

509

76

Գ Ե Յ Լ

Հ Յ Փ Մ Ը Ն Ի

Թարգմանեց

Տիրուհի Կոստանեանց

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Տպարան Մ. Հարսձե, Նիկ. փ. տ. 21

1894

83 Ե

7-96

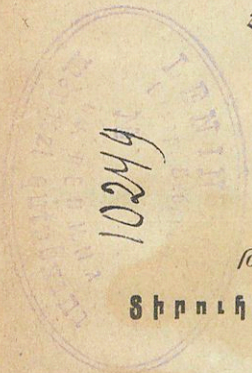
8365
7-96

83

2.87

Ք Ա Յ Լ

ՀՕՓՄԸՆԻ

Թարգմանեց

ՏԻՐՈՒԿԻ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԳ

ԹԻՖԼԻՍ

Տպ. Մ. Շարաձեհի. || Тип. М. Шарадзе.
1894

1р.

6092

Дозв. цензур., Тифлисъ, 8 Марта 1894 г.

4 873 41

Центральная Библиотека им. Ленина
ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ 1926 г.
№

էկ մեծ գիւղում
ոչ հեռու Լէհա-
կան սահմանիցապ-
րում էր մի գիւ-
ղացի իւր կնոջ և
որդու հետ:

Որդին առողջ ու
ժիր էր. նա արգէն տասն
և չորս տարեկան էր, երբ
հայրը սաստիկ հիւանդացաւ: Կանչեցին
գիւղական բժշկին. նա դեղատոմս գրեց.
բայց դեղը պէտք է բերել տալին քաղա-
քից, որը գիւղից երկու ժամուայ ճանա-
պարհ էր:

2 0 0 4

Խորը ձմեռ էր. ձիւնը ծածկել էր գետինը. և չնայելով լուսնի փայլին, հարեաններին ոչ մէկը չէր ուզում հիւանդին օգնել՝ գնալ քաղաք դեղ բերելու: Ամենքն էլ վախենում էին երկար ճանապարհ գնալ գիշերով այդ ցրտին և մանաւանդ սարսափում էին գայլերին, որոնք վաղուց չէ, որ սկսել էին թափառել ճանապարհների վերայ:

Որդին տեսնելով մօր արտասուքներն ու հօր յուսահատութիւնը, սաստիկ խղճաց նոցա և ասաց.

Հայրիկ ջան, տուր ինձ դեղատոմսը. ես ինքս կ'երթամ քաղաք դեղ առնելու:

Ինչպէս կարող ես գնալ, դեռ փոքր ես և կարելի է ճանապարհը չգըտնես. պատասխանեց Հայրը:

Ե՛հ, այդ արդէն իմ գործս է, ասաց տղան: Ուղիղ որ ես դեռ երբէք քաղաքում չեմ եղել, բայց շատ պարզ գիշեր է և լուսնեակն այնպէս է փայ-

լում, որ ամբողջ ճանապարհն երևում է ցերեկուայ նման: Ես եղջերուի պէս վազել գիտեմ և կարծեմ, սիրելի՛ Հայրիկս, ես այնքան մեծ եմ, որ կարող եմ քեզ օգնել:

Ինչ բարի տղայ ես Ստեփան, ասաց Հայրը, բայց թնջ օգուտ, եթէ դալը քեզ վերայ յարձակուի, դու ոյժ չես ունենար նորա հետ կռուելու և նա քեզ կ'ուտէ:

Հետս կրտանեմ իմ գաւազանս, պատասխանեց տղան: Եւ Աստուած ողորմած է, ինձ կ'օգնէ, որովհետեւ ես գնում եմ ոչ թէ չար, այլ բարի գործի համար, պահապան հրեշտակն ինձ կը պաշտպանէ ամեն տեսակ փորձանքին: Ուրեմն, Հայրիկս, թող որ գնամ:

Լաւ, գնա՛ որդիս, միայն թէ տես, որ չըփոթուես և գլուխդ չկորցնես, եթէ ճանապարհին քեզ մի բան պատահի:

Ստեփանն առաւ իրան հաստ գաւազանը, դեղատոմսը գրպանը դրեց և

Հօրն ու մօրը մնաս բարև ասելով, ուրախ ուրախ ճանապարհ ընկաւ: Զիւնը, որ ճռճուում էր նորա ոտքերի տակ, պըսպըղում էր լուսնի փայլից, և քաղաքի ճանապարհը պարզ երևում էր: Ստեփանը շտապ շտապ գնում էր, ոչնչից չվախենալով: Նա ամեն բան մոռացել էր և մտածում էր միայն Աստուծոյ ու իրան հիւանդ Հօր մասին:

Նա գիշերուայ ժամը 10-ին տանից դուրս գնաց և արդէն 11¹/₂-ին կանգնած էր քաղաքի դեղատան առաջ: Կէս ժամից յետոյ դեղը պատրաստ էր. նա խնամքով փաթաթեց նորան, դրեց գըրպանը և կրկին ճանապարհ ընկաւ:

Նա Հանգիստ սրտով վերագառնում էր. տուն Հասնելուն մնացել էր միայն կէս ժամ, բայց նա դեռ ոչ մի վատ բանի չէր Հանգիպել: Յանկարծ նա լսեց ոռնոց. յետ նայեց և տեսաւ որ մէկ գալլարագ արագ մօտենում է իրան:

Այ՛, յիմար բան, ասաց Ստեփանը:

Հիմայ Հայրս պէտք է երկար ժամանակ սպասէ դեղին: Եթէ ես գալլին չսպանեմ, նա ինձ Հանգիստ չի տայ: Ուրեմն, մըտածեց նա, աւելի լաւ է սպասեմ, որ նա յարձակուի. բայց գուցէ նա փախչի, երբ տեսնի, որ ես իրանից չեմ վախենում:

Ստեփանը կանգնած մնաց, ձեռքումն ամուր սեղմելով իւր Հաստ փայտը: Այդ ժամանակ նա յանկարծ լիշեց Հօր խօսքերը «գլուխդ չկորցնես» և սկսեց մտածել, թէ ինչպէս անէ, որ շուտով յաղթէ գալլին:

Ապա՛ յառաջ գալլի քթին խփեմ, յանկարծ նորա միտքն այդ եկաւ. եթէ ես շատ ամուր և յաջող խփեմ նորա քթին, նա տեղն ու տեղը կըսատկի:

Միւնույն ժամանակ գալլն աւելի ու աւելի մօտենում էր. նա ոռնում էր կատաղութիւնից ու քաղցից: Նա իւր երկար, կարմիր լեզուն կախ էր գցել և սպիտակ ու սուր ատամները փայլում էին այդ լուս գիշերին: Տղայից քսան քալլ

Հեռու նա յանկարծ կանգնեց ու սկսեց նայել իւր համարձակ հակառակորդին. նա կռացաւ գետնին, իւր փայլուն աչքերը գցեց Ստեփանի վերայ, կարծես ուզում էր չափել թշնամու ոյժը:

Ե՛լ դու, արիւն խմող աւազակ, ինչո՞ւ չես գալիս. բարձր ձայնով գոռաց Ստեփանը:

Սյդ բոպէին գալլն ահագին օտարածութիւն մի անգամից ցտաքեց և ուզեց լարձակուել Ստեփանի վերայ, բայց սա առանց շփոթուելու այնպիսի մեծ ոյժով գալլի քթին խփեց, որ գալլն իսկոյն շընչաստառ ընկաւ ձեան վերայ:

Ա՛յ քեզ իմ պատասխանս. անպիտան, չար գո՛յլ, ասաց նա և արդէն ուզում էր ճանապարհը շարունակել, երբ յանկարծ մտածեց, որ լաւ կըլինի գալլին հետը տուն տանի, կաշին քերթել տայ ու ծախէ:

Նա գետնից բարձրացրեց գալլին, դժուարութեամբ գցեց ուսերի վերայ,

այնպէս որ իրան զուլը գազանի յետի թաթերի մէջ մնաց. նա ձեռքերով ամուր բռնել էր գալլի ստները:

Բեռը ծանր էր և Ստեփանն էլ չէր կարող յառաջուայ պէս շուտ շուտ գնալ: Բայց նա արդէն իրանց գիւղի ծայրին էր, երբ յանկարծ գալլը շարժուեց, ոտքերը սկսեց քաշքշել ու ատամները կրճտացնել:

Ստեփանն իսկոյն մտածեց գալլին վայր գցել և շտապով փախչել. բայց նա հպարտ էր. չուզեց այդ անել և նորից յիշեց հօր խրատը «գլուխդ չկորցնես»:

Ապառէ, դու ինձ չես վախեցնի, ասաց նա և գազանի յետի ոտքերն այնպէս ամուր սեղմեց, որ նա էլ չէր կարող շարժուել: Նա իրանց տանը շատ մօտեցել էր և բոլոր ոյժը հաւաքեց, որ շուտով տեղ հասնի:

Լա՛ւ որ Ստեփանն այնպէս էր ջընջըխել գազանի քիթը, որ նա էլ չէր կարող կծել. բայց թէ բեռն այնքան ծանր

էր, որ խեղճի ճակատը քրտնքով ծածկուեալ էր: Գալլը շարունակ ոտքերը շարժում էր և նորա սուր ճանկերը մտնում էին խեղճ տղայի ուսերի մէջ:

Ստեփանը սկսեց օգնութեան կանչել, բայց ոչ մի մարդ չլսեց նորա ձայնը. բոլորն էլ քնած էին: Նա յանկարծ սարսափեց և արդէն պատրաստ էր իւր բեռը գետին գցելու, բայց նորից միտն եկան այս խօսքերը «գլուխդ չկորցնես»:» Եւ նա մի կերպ քաշքշելով իւր ծանր բեռը, մեծ դժուարութեամբ հասաւ իրանց խրճիթին:

Եւ արդէն ժամանակն էր. գալլի ճանկերը խորն էին մտել Ստեփանի ուսերի մէջ, որտեղից արիւն էր կաթկըթում:

Հայրիկ, կանչեց նա, հայրիկ, հրամայէ դուռը բաց անել. այստեղ կանգնած է քո Ստեփանը. նա բերել է իւր ուսերի վերայ զբաժ մի գալլ. շուտ բացէք, թէ չէ ես նորան բաց կըթողնեմ:

Բաղդաւուրապէս հայրը քնած չէր և տղայի ամեն մէկ խօսքը պարզ լսում էր: Մայրն էլ իսկոյն վեր թռաւ տեղից և դուռը բացեց: Ստեփանը տնքտնքում էր իւր բեռի ծանրութեան տակ:

Շուտով գոմի դուռը բաց, ասաց նա մօրը:

Մայրն յառաջ վազեց, տղան էլ ետեից. և մինչև որ գալլի խելքը գլուխը կըգար, Ստեփանը նորան շտապ շտապ գցեց գոմի մի անկիւնում և դուռը վրայից կողպեց:

Այդ ժամանակ միայն նա զգաց, թէ որչափ թուլացել ու դադրել է:

Համարեա ուշքը գնացած նա ընկաւ մօր գիրկը և նորա օգնութեամբ հազիւ հազ սենեակ մտաւ: Բայց նա դեռ չէր կորցրել իւր աշխոյժը և ուրախ ուրախ ասաց հօրը.

Հայրիկ ջան, հաւատո՛ւ ինձ, ես գլուխս չկորցրի:

Այդ խօսքերն ասելուց յետոյ, նա

խսկոյն ուշաթափուեց և բաւական երկար ժամանակ ուշքի չէր գալիս: Դորա պատճառն այն էր, որ նա շատ էր յոգնել և արիւն էր կորցրել: Նորան անկողնի մէջ դրին, վերքերը կապեցին և մի քանի օրից յետոյ նա բոլորովին լաւացաւ:

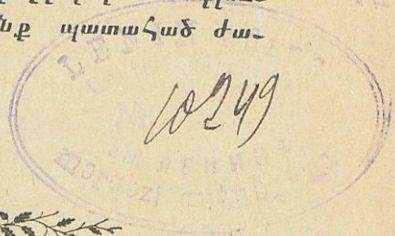
Հայրն էլ առողջացաւ. նորան դեղն օգնեց. գուցէ և որդուն հիւանդ տեսնելով, իրան ցաւը մոռացաւ և նորան շատ սիրելուց լաւացաւ: Երբ հայր ու որդի բոլորովին առողջացան, գալլին սպանեցին և Ստեփանը բացի գովասանքից ընծայ ստացաւ և նորա մորթին:

Յետոյ գիտէք ինչ պատահեց. բոլոր լրագրներում տպեցին քաջ Ստեփանի մասին և նորա լաւ անունը հասաւ մինչև անգամ թագաւորի սկանչը:

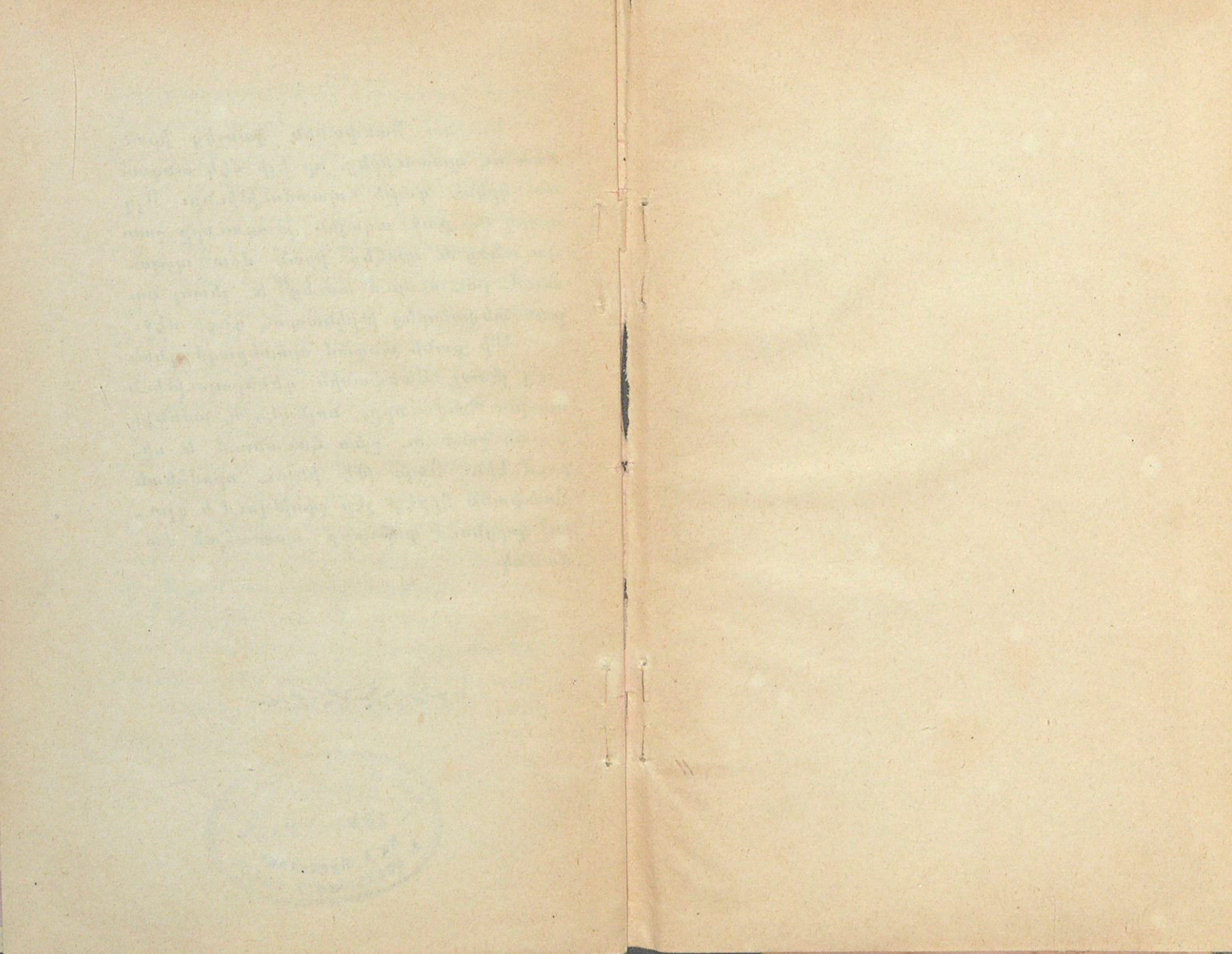
Օհ՛, ինչ լաւ են այդպիսի նորահաս երիտասարդները, որոնք վտանգի ժամանակ չեն շփոթվում. կարելի է լաւ լաւ գործեր տալ այդպիսիներին, ասաց թագաւորը:

Եւ նա Ստեփանին կանչեց իրան մօտ ու պատուիրեց, որ էլի մէկ անգամ նա կրկնէ գալլի պատմութիւնը: Այդ պարզ ու քաջ տղային թագաւորը շատ հաւանեց և պահեց իրան մօտ պալատում, լաւ ուսում տուեց և յետոյ նորան տեղաւորեց թիկնապահ զնդի մէջ:

Մի քանի անգամ պատերազմ զնալուց յետոյ Ստեփանին գեներալութիւն տուին: Թագաւորը, նոյնպէս և ամենքը նորան շատ ու շատ հաւանում և սիրում էին: Բայց թէ ինչո՞ւ որովհետև Ստեփանն երբէք չէր շփոթվում և գլուխը կորցնում փորձանք պատահած ժամանակ:

509

0009684

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0004684

Նոյն թարգմանչինն է

1. Յովհան Գուտտենբերգ . . .	— 15
2. Գորտօր Ջէններ . . .	— 20
3. Մանկական թատրոն . . .	1 —
4. Իբսէնի, Նօրա . . .	— 30
5. Լիբ Արբայ . . .	— 5

